

OSKAR BRÁZDA

úroveň A

I. Vlast mých synů a jejich otce

Oskar Brázda přijel do Itálie na podzim roku 1911 studovat malířství. Ve stejném roce se v Římě usadila i švédská šlechtična Amelie Posse. Brázda se do ní zamiloval, ale trvalo několik let, než se Amelie rozhodla za něj provdat (29. 5. 1915). Během války poznala mnoho Čechů a sama nakonec velmi aktivně pomáhala budovat nezávislé Československo. V roce 1925 se tento stát stal také jejím domovem, i když jej nikdy nenazývala svou vlastí – mluvila o něm jako o „vlasti mých synů a jejich otce“.

- **Dokument 1: Sňatek s Čechem**

Amelie se pro sňatek s Okim Brázdou rozhodovala těžce. (...) Nejzávažnějším důvodem bylo, že se Oki bude jednou chtít vrátit do vlasti a ona se s ním bude muset usadit někde v Čechách. Okiho to beznadějně táhlo domů, ale Amelie neměla k neznámé zemi svého budoucího manžela pozitivní vztah a nijak po ní netoužila.

Eva Strömberg Kranz. Amelie Posse-Brázdová (Život spjatý s Československem). Akropolis. Praha 2011. Str. 116.

1) *Proč se Amelie obávala sňatku s Okim Brázdou?*

2) *Rozumíš jejím obavám, nebo ti připadají zbytečné? Vysvětli svůj názor.*

- **Dokument 2: Kouzlo české hudby a kuchyně**

...a já jsem po prvé mohla nahlédnout do českého rodinného života a ochutnat těžkou a vydatnou stravu – vepřovou nebo husí pečení, kyselé zelí a knedlíky a všemožné jiné moučné mystérie. Mnohem snáze sdílela jsem jejich politické snahy než toto jídlo – a tak je tomu dodnes. Ale ze všeho nejlépe jsem je vždy chápala a sympatizovala s nimi, když začali zpívat své české a slovenské

lidové písně – které mluví bezprostředně k srdci a nepotřebují ani překladů ani vysvětlivek.

Amelie Posse-Brázdová. Slunné zajetí. F. Topič. Praha 1934.

1) *Chutná Amelii česká kuchyně?*

2) *Co považuje Amelie za svůj „klíč“ k české duši? Proč?*

- **Dokument 3: Vlast mého syna**

Nyní, když mám sama českého synka, zajímá a uchvacuje mne to ovšem všecko víc než dřív. Boží vědí (a vy to víte též), jak nenávidím válku (...) Ale když už je jednou tak zle, zdá se mi přece jen trochu osvobozujícím (...) kámen po kameni stavět budoucí vlast našeho chlapce.

Amelie Posse-Brázdová. Pestrá volnost. F. Topič. Praha. 1934. Str. 71-2

1) *Co označuje výraz „to všecko“ v první větě?*

2) *Co si myslí Amelie o válce? Která činnost jí pomáhá lépe válku snášet?*

3) *Jak ovlivnilo narození syna Ameliiin pohled na snahu Čechů vytvořit si vlastní stát?*

- **Dokument 4: Z Říma na zámek Líčkov**

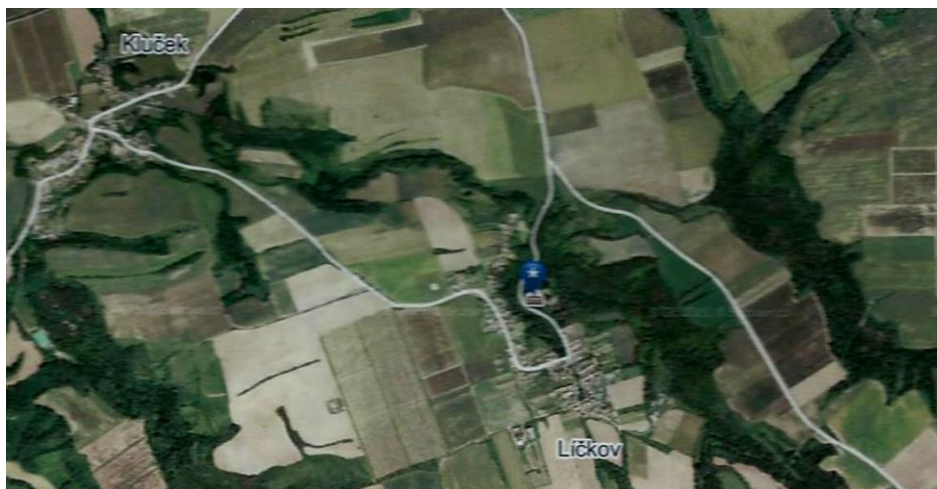
Brázdovi s dětmi a celým majetkem se na Líčkov nastěhovali dne 5. června 1925. (...) Amelii bylo 41 let. Téměř 14 let žila ve slunné Itálii, kde k ní přicházeli umělci a hudebníci, obklopovaly ji pozoruhodné osobnosti a Řím jí nabízel přebohatý kulturní život. Bylo vůbec možné, aby ve svém věku zapustila kořeny v nové zemi, která jí byla v podstatě úplně cizí(...)?

Eva Strömberg Kranz. Amelie Posse-Brázdová (Život spjatý s Československem). Akropolis. Praha 2011. Str. 173.

Dokument 4A:

- **Dokument 4B: Letecká mapa Líčkova**

Zdroj: <https://maps.google.cz>

- **Dokument 4C: Česání chmele na Líčkově**

Zdroj: Foto z archívu paní Marie Brázdové

1) Pozorně si prohlédni dokumenty 4A, B, C. Potom doplň tabulku.

	ŘÍM	LÍČKOV
Podnebí	<i>(dok. 4A)</i>	Chladné; podzimní mlhy, studené zimy (zámek se těžko vytápěl); Amelie a mladší syn Jan často stonali.
Okolí domova	Střed velkého města, světové kulturní centrum, hlavní město Itálie.	<i>(dok. 4B)</i>
Zábava	<i>(dok. 4A)</i>	Velmi obtížné zajít si do divadla, na koncert – vše je daleko. Na Líčkov ale často přijíždějí přátelé (cizinci i Češi), včetně T. G. Masaryka či E. Beneše. Častými hosty jsou umělci.
Hlavní způsob výdělků	Obrazy Oskara Brázdy (především portréty významných a bohatých osobností)	<i>(dok. 4C)</i>

2) Co myslíš, jak se asi Amelie na Líčkově cítila?

- **REFLEXE – Diskuzní pavučina**

Je manželství s cizincem jiné než manželství dvou lidí stejné národnosti?

A) Vyhlédni si někoho do dvojice a společně si do tabulky připravte několik argumentů pro oba názory.

ANO	NE

B) Která strana tabulky se ti lépe vyplňovala? Podle toho si zvol skupinu, do které bys chtěl(a) patřit – chceš obhajovat názor ANO, nebo názor NE?

C) Ve skupině si prohlédněte své argumenty a vyberte ty, které se vám zdají nejsilnější.

D) Uspořádejte ve třídě diskuzi, každá skupina obhajuje jeden názor. Nezapomeňte na dvě základní pravidla.

- Nechte nejprve každého řečníka domluvit, pak teprve odpovídejte.
- Diskutujte slušně.

E) Sem shrň svůj závěr z debaty.

--

II. Těžké rozhodování

Itálie vstoupila do války později než většina velkých evropských zemí. Když se tak stalo, znamenalo to velké komplikace pro život všech Čechů, kteří tam žili. I návrat domů i rozhodnutí v Itálii zůstat v sobě neslo mnohá rizika.

• Dokument 5: Časová osa

1882	1914	4.5.1915	23.5.1915
Trojspolek (Rak-Uh., Ně, It)	Začíná 1. světová válka: země Trojspolku proti zemím Dohody (Francie, Velká Británie, Rusko). Itálie vyhláší neutralitu	Itálie vystoupila z Trojspolku.	Itálie vyhlásila válku Rak-Uh.
Vzájemná pomoc při obranné válce.			

- 1) *Kdy a jak vstoupila Itálie do války?*
- 2) *V jaké vztahu byly české země a Itálie během války? (Byli spojenci, nepřátelé...)*
- 3) *Doplň si do časové osy datum svatby Oskara Brázdy a Amelie Posse. Co myslíš, jaká nálada v té době v Itálii panovala?*

• Dokument 6: Těžké rozhodování

Byla to zároveň večeře na rozloučenou s naším českým přítelem-malířem Janem Autengrubem.(...) Nyní v poslední chvíli bylo otřeseno jeho rozhodnutí zůstat po vypuknutí vojny v Itálii a proto se přihnal, aby nám oznámil, že změnil svůj úmysl a chce jeti ještě téže noci (...). Byl sice opravdu právě tak dobrým Čechem jako každý druhý – ale malování bylo mu nadevše! Uvzneme-li prý v nějakém koncentračním táboře na Sardinii, bude konec malování, ale za to byla tam skoro jistá malárie. A slyšel hrůzostrašné historie o všech nepříjemnostech a represáliích, jimiž mohly být doma vystaveny rodiny zběhů.

Amelie Posse-Brázdová. Slunné zajetí. F. Topič. Praha. 1934. Str. 20-21

- 1) *Proč se manželé Brázdovi loučí s přítelem Janem Autengrubem? Kam se chystá odjet?*
- 2) *Které důvody vedou malíře Jana k odjezdu z Itálie?*
- 3) *Co myslí Amélie větou, že Autengrub „byl opravdu tak dobrým Čechem jako každý druhý“?*

SHRNUTÍ: Co hrozilo Čechům, když se rozhodli zůstat v zemi, která bojovala proti Rakousko-Uhersku?

III. Legenda o první mapě

Na rozdíl od svého přítele Jana Autengruberera Oskar Brázda v Itálii zůstal. Skutečně však strávil několik měsíců ve vyhnanství na ostrově Sardinii. V červnu 1916 se konečně on i jeho manželka směli vrátit do Říma. Nadšený Oskar Brázda nabídl své služby T. G. Masarykovi, vedoucímu československého odboje v zahraničí. Podílel se na propagaci budoucího státu, kreslil mapy, navrhoval uniformy, vojenské odznaky, ilustroval legionářský časopis. Byl také využit jako kurýr – navštívil Beneše v Paříži i Masaryka v Londýně. Z této návštěvy pochází příběh „o první mapě“.

- **Dokument 7A: Vzpomínka O. Brázdy na pobyt v Londýně v roce 1916**

„Pak /Masaryk/ řekl, že musí na univerzitu, kde má přednášku a – jestli chcete, pojedte se mnou. No tak jsem s ním jel. V aule seděli samí významní pánové, ministři a podobné kapacity. Uprostřed přednášky přistoupil Masaryk k mapě Rakouska a chtěl do ní kreslit. Viděl jsem, že to příliš neovládá a povídal jsem – pane profesore, jestli dovolíte, já vám to nakreslím. Poněvadž jsem pro Štefánika při římských konferencích mnoho kreslil, uměl jsem Rakousko nazpaměť a teď jsem tam přikreslil Čechy, Moravu a Slezsko, přikreslil jsem i Slovensko – a všichni byli překvapeni. Ti vysoce postavení pánové nechtěli totiž ideám o samostatném Československu věřit...“

Osobní vzpomínku Oskara Brázdy uvádí Otakar Špecinger v knize Oskar Brázda. R-Press. Kralupy nad Vltavou 1992. Str. 3

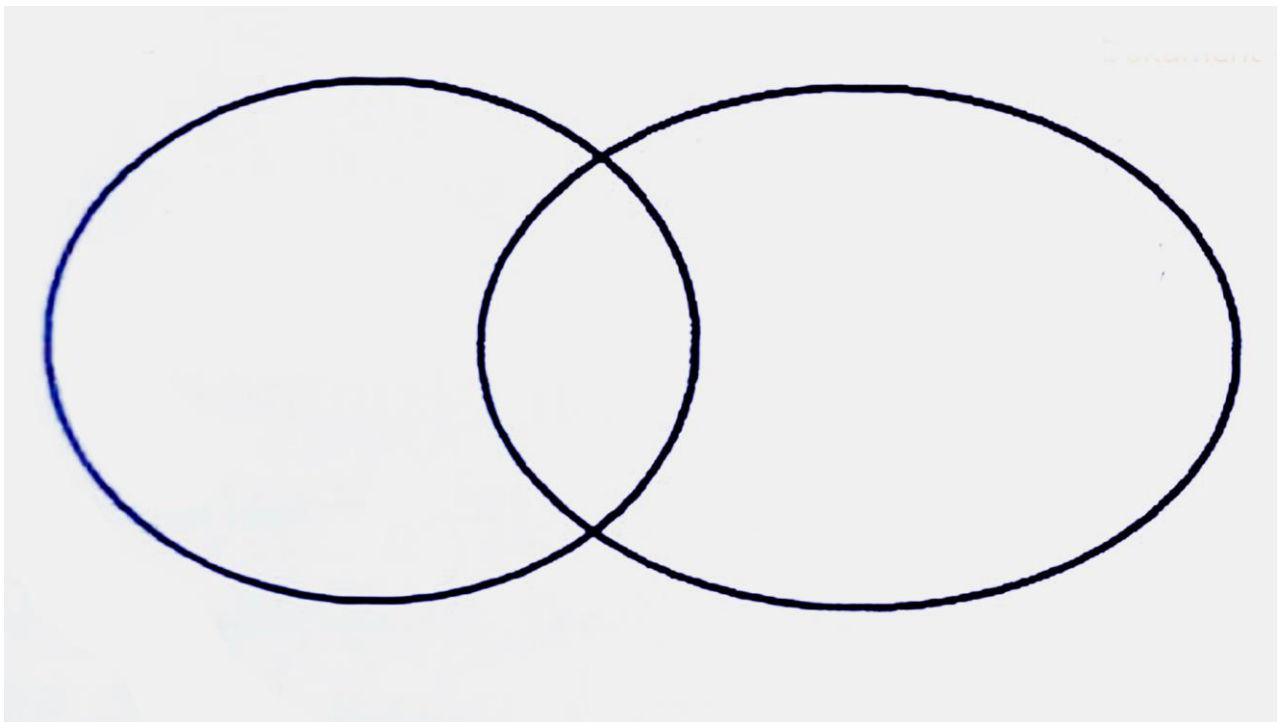
- **Dokument 7B: Amelie Posse-Brázdová líčí pobyt svého muže v Londýně roku 1916**

Jednou odpoledne vzala ho Olga /Masaryková/ s sebou na přednášku, kterou konal její otec v universitní síni. Profesor vyznačil na mapě, jaké měly být podle jeho názoru hranice budoucího Československa. Můj muž poprvé slyšel toto umělé pojmenování staré kulturní země české. (...)

Spousta starších dam, dychtivých vědění, naplnila síň (...) V prvních řadách lavic sedělo několik šedovlasých členů parlamentu a tu a tam nějaký ministr. Ale v celé místnosti jen Masarykova dcera a můj muž vypadali pod šedesátku.

Amelie Posse-Brázdová. Pestrá volnost. F. Topič. Praha 1934. Str. 34-35

- 1) Určitě jsi poznal(a), že obě vyprávění (dokument A a dokument B) líčí stejnou událost. Byli oba autoři jejím svědkem? Pokud ne, urči, který z nich je očitým pamětníkem. Odkud pravděpodobně bral informace ten druhý?
- 2) Do diagramu zaznač, které detaily příhody uvádějí oba záznamy shodně a v kterých momentech se obě vyprávění liší.

3) Navrhni, proč k odlišnostem došlo.

4) Které informace z textů je podle tebe možné považovat za hodnověrné?

5) Český rozhlas Dvojka vysílal rozhovor reportéra s ředitelkou výstavy obrazů Oskara Brázdy. Reportér se mimo jiné paní ředitelky zeptal: „Co je pravdy na tom, že Oskar Brázda namaloval Masarykovi první mapu Československa, není to legenda?“

Jak bys reportérovi odpověděl(-a) ty?

6) Poslechni si rozhovor. Souhlasíš s odpovědí paní ředitelky?

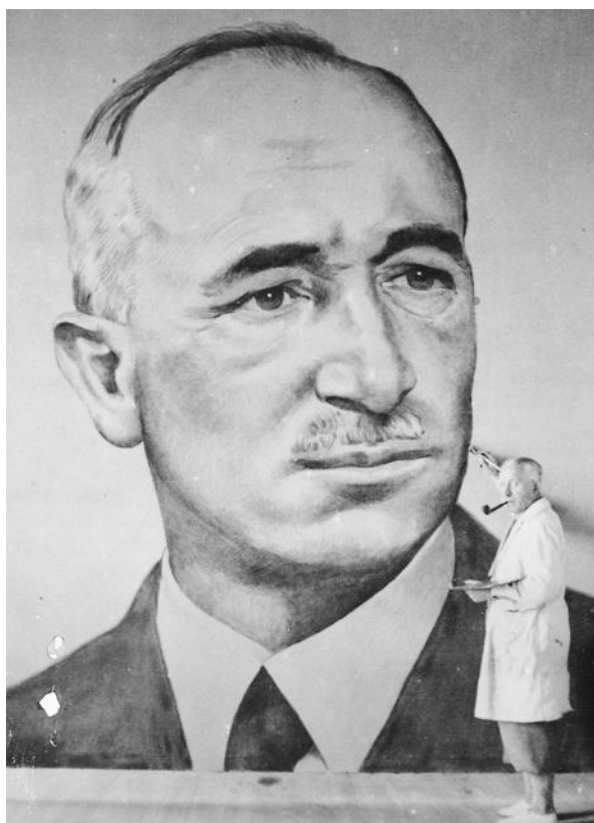
7) Jsi stejně zručný kreslíř (zručná kreslířka) jako Brázda či Masaryk? Zakresli do mapy obrysy Československa.

IV. Brázda portrétista

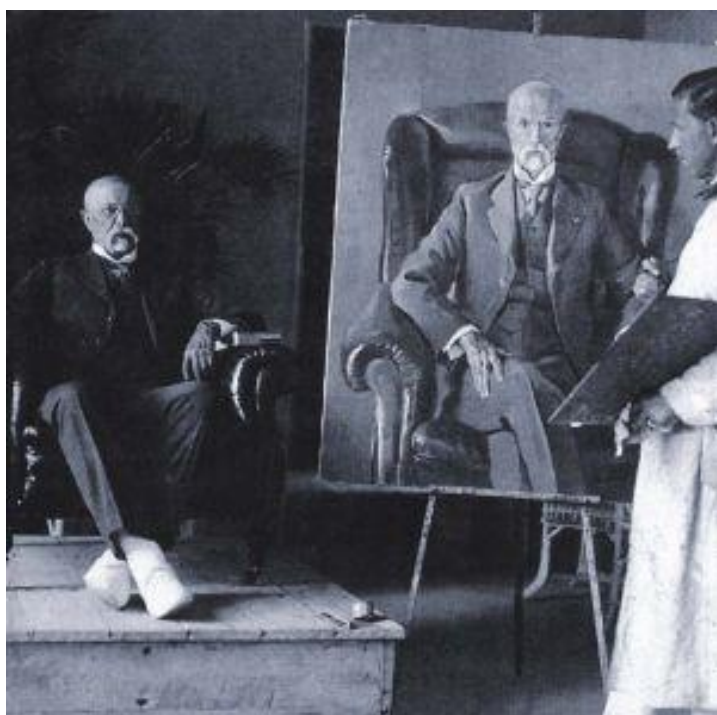
Oskar Brázda se od počátku své kariéry orientoval na malování portrétů a dosáhl v tomto odboru skutečného mistrovství. Důvody pro tuto volbu byly jednak finanční (portrétování bohatých lidí mu dávalo možnost vydělat peníze), ale zachytil také mnoho významných osobností své doby, včetně tří československých prezidentů.

- **Dokument 8:**

Fotografie z archivu M. Brázdové.

- **Dokument 9:**

Fotografie je majetkem Galerie hlavního města Prahy.

- **Dokument 10:**

Fotografie z archivu M. Brázdové.

1) *Poznáš portrétované muže? Co mají společného?*

2) *S kterým / s kterými z nich Oki Brázda spolupracoval během první světové války?*

